

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی ، برنامه آموزشی و سرفصل دروس بازنگری شده

دوره : کارشناسی پیوسته

رشته : زبان و ادبیات عربی

گروه : زبان و ادبیات

مصوب هفتصد و هفتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۸۹/۷/۱۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان و ادبیات عربی

گروه: زبان و ادبیات
رشته: زبان و ادبیات عربی
دوره: کارشناسی پیوسته
کمیته تخصصی: زبان و ادبیات عربی
گرایش:
کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و هفتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۷/۱۷ خود برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان و ادبیات عربی را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان و ادبیات عربی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ه: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۹/۷/۱۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته (آزاد) رشته زبان و ادبیات عربی مصوب جلسه ۳۵۰ مورخ ۱۳۷۶/۹/۹ برای این گروه از دانشجویان منسوخ می شود و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مشمول ماده ۱ می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان و ادبیات عربی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و هفتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۸۹/۷/۱۷ در خصوص برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان
و ادبیات عربی

۱) برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان
و ادبیات عربی که از طرف گروه زبان و ادبیات پیشنهاد شده بود، با
اکثریت آراء به تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس
از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و هفتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۸۹/۷/۱۷ در مورد برنامه
آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته زبان و ادبیات عربی صحیح است و به مورد اجرا
گذاشته شود.

حسین نادری منیش
نایب رئیس شورا

سید ابوالفضل حسینی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات کلی، برنامه درسی دوره کارشناسی زبان و ادبیات عربی

مقدمه:

اهمیت زبان و ادبیات عربی در نظام جمهوری اسلامی ایران بر احدی پوشیده نیست. زبان عربی در واقع کلید فهم فرهنگ قرآنی و اسلامی و بهترین وسیله ارتباط میان کشورهای اسلامی و جمهوری اسلامی ایران به شمار می رود.

امروزه توجه به این زبان بیش از هر چیزی ضرورت دارد و رسالت دینی و علمی این زبان برای آشنا ساختن مردم به خصوص طبقات تحصیل کرده در سطوح مختلف بس عظیم و دشوار است.

براین اساس، کمیته زبان و ادبیات عربی شورای برنامه ریزی آموزش عالی بازنگاری در این برنامه به هدف به روز کردن مواد آرایشی این رشته را امری ضروری دانسته و پس از اخذ نظر مشورتی گروههای زبان و ادبیات عربی دانشگاههای کشور اقدام به ایجاد تغییراتی در سرفصل دروس این رشته نمود، مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس جدید به شرح زیر به تصویب رسید:

۱- تعریف و هدف:

دوره کارشناسی زبان و ادبیات عربی یکی از دوره های آموزشی در نظام آموزش عالی است و هدف آن تربیت افرادی است که بتوانند نیاز اداره های مختلف کشور را از قبیل دانشگاهها، وزارت آموزش و پرورش، وزارت امور خارجه، سازمان اوقاف، سازمان میراث فرهنگی، کتابخانه ها، شرکتهای دولتی و خصوصی و غیره از لحاظ کاربرد این زبان برآورد نمایند و علاوه برآن پس از پایان این دوره آمادگی کافی بدست آورند تا در دوره های کارشناسی ارشد و دکتری همین رشته به ادامه تحصیل پرداخته و احتیاجات کشور را در زمینه های مختلف مانند تحقیقات و تعلیمات در سطوح عالی مرتفع سازند و نظام آموزش آن مطابق آیین نامه مصوب شورای برنامه ریزی آموزش عالی است.

۲- طول دوره و شکل نظام

دوره کارشناسی زبان و ادبیات عربی چهارسال و دروس این رشته هفت نیمسال بصورت واحدی است. طول هر نیمسال ۱۶ هفته است و زمان تدریس هر واحد درسی از نوع نظری ۱۶ ساعت و عملی ۳۲ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی است
تعداد واحد های درسی این دوره ۱۳۶ واحد به شرح زیر است :

- دروس عمومی ۲۱ واحد

-۲ دروس پایه الزامی ۳۴ واحد

-۳ دروس تخصصی الزامی ۸۱ واحد

دروس پایه و تخصصی از هم متمایز شده است. و دروسی که با علامت ستاره مشخص شده است توسط گروه های آموزشی مجری قابل تغییر نخواهد بود.

۴- نقش و توانایی

از دانشجویان این رشته انتظار می رود پس از فراغت از تحصیل در دوره کارشناسی بتوانند نیاز ادارات مختلف از قبیل وزارت امور خارجه ، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، کتابخانه های عمومی ، سازمان میراث فرهنگی ، رسانه های گروهی و غیره را برآورده نمایند.

۵- ضرورت و اهمیت:

با توجه به نیازهای کشور جمهوری اسلامی ایران به محقق و مترجم زبان عربی در سطوح مختلف و همچنین احتیاج کشور ایران به تحقیق و تتبع در معارف اسلامی وجود این رشته یکی از ضرورت های مهم در نظام آموزش عالی است

جدول شماره ۱: دروس عمومی کارشناسی زبان و ادبیات عربی (حداقل واحد قابل اخذ ۲۱ واحد)

پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۳	۰	۳	۳	فارسی عمومی	۱
	۲	۰	۲	۲	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲
اندیشه اسلامی ۱	۲	۰	۲	۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۳
	۲	۰	۲	۲	اخلاق اسلامی	۴
	۲	۰	۲	۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۵
	۲	۰	۲	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۶
	۳	۰	۳	۳	زبان عمومی	۷
	۲	۰	۲	۲	تفسیر موضوعی قرآن	۸
	۱	۱	۰	۱	تربیت بدنی ۱	۹
تربیت بدنی ۱	۱	۱	۰	۱	تربیت بدنی ۲	۱۰
	۱	۰	۱	۱	کنترل جمعیت و تنظیم خانواده	۱۱
	۲۱	۲	۱۹	۲۱	جمع	

جدول شماره ۲: دروس کارشناسی پایه الزامی زبان و ادبیات عربی (۳۴ واحد)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت		پیش‌نیاز
			نظری	عملی	
۱	نگارش ۱	۲	۲	۰	۲
۲	آزمایشگاه ۱	۲	۲	۰	۲
۳	گفت و شنود ۱	۲	۲	۰	۲
۴	نگارش ۲	۲	۲	۰	نگارش ۱
۵	آزمایشگاه ۲	۲	۲	۰	آزمایشگاه ۱
۶	گفت و شنود ۲	۲	۲	۰	گفت و شنود ۱
۷	نگارش ۳	۲	۲	۰	نگارش ۲
۸	آزمایشگاه ۳	۲	۲	۰	آزمایشگاه ۲
۹	گفت و شنود ۳	۲	۲	۰	گفت و شنود ۲
۱۰	ترجمه از عربی به فارسی	۲	۲	۰	۲
۱۱	ترجمه از فارسی به عربی	۲	۲	۰	۲
۱۲	روش تحقیق و مآخذشناسی	۲	۲	۰	۲
۱۳	فن ترجمه	۲	۰	۲	۲
۱۴	خواندن و ترجمه متون مطبوعاتی عربی	۲	۲	۰	۲
۱۵	ترجمه قرآن کریم	۲	۲	۰	۲
۱۶	قرائت و ترجمه متون تفسیری	۲	۲	۰	۲
۱۷	متون حدیث و نهج البلاغه	۲	۲	۰	۲
	جمع	۳۴	۳۴		۳۴

جدول شماره ۳: دروس کارشناسی تخصصی الزامی زبان و ادبیات عربی (۸۱ واحد)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	* نحو ۱	۲	۲	۰	۲	
۲	* صرف ۱	۲	۲	۰	۲	
۳	* نحو ۲	۲	۲	۰	۲	نحو ۱
۴	* صرف ۲	۲	۲	۰	۲	صرف ۱
۵	* نحو ۳	۲	۲	۰	۲	نحو ۲
۶	* صرف ۳	۲	۲	۰	۲	صرف ۲
۷	متون نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۲	۰	۲	
۸	* متون نظم دوره جاهلی	۲	۲	۰	۲	
۹	متون نظم دوره عباسی (۱)	۲	۲	۰	۲	نظم اسلامی و اموی
۱۰	تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۲	۰	۲	
۱۱	* نحو ۴	۲	۲	۰	۲	نحو ۳
۱۲	* متون نثر دوره عباسی (۱)	۲	۲	۰	۲	متون نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی
۱۳	* تاریخ ادبیات دوره عباسی (۱)	۲	۲	۰	۲	تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی
۱۴	* عروض و قافیه	۲	۲	۰	۲	
۱۵	* متون نظم دوره‌های اسلامی و اموی	۲	۲	۰	۲	متون نظم دوره جاهلی
۱۶	* نحو ۵	۲	۲	۰	۲	نحو ۴
۱۷	* علوم بلاغی (۱) (معانی)	۴	۴	۰	۴	
۱۸	زبان تخصصی	۲	۲	۰	۲	
۱۹	* متون نثر دوره عباسی (۲)	۲	۲	۰	۲	متون نثر دوره عباسی (۱)
۲۰	متون نظم دوره عباسی (۲)	۲	۲	۰	۲	متون نظم دوره عباسی (۱)

ادامه جدول شماره ۳: دروس کارشناسی تخصصی الزامی زبان و ادبیات عربی (۸۱ واحد)

تاریخ ادبیات دوره عباسی (۱)	۲	۰	۲	۲	تاریخ ادبیات عباسی (۲) و اندلس	۲۱
تاریخ ادبیات دوره آوندلس	۲	۰	۲	۲	تاریخ ادبیات دوره مغولی، مملوکی و عثمانی	۲۲
نحو ۵	۲	۰	۲	۲	* نحو ۶	۲۳
علوم بلاغت (۱) (معانی)	۴	۰	۴	۴	* علوم بلاغی (۲) (بیان)	۲۴
نظم عباسی ۲ و نثر عباسی ۲	۲	۰	۲	۲	متون نظم و نثر دوره آوندلس	۲۵
متون نظم و نثر دوره مغولی، مملوکی و عثمانی	۲	۰	۲	۲	* متون نثر دوره معاصر (۱)	۲۶
متون نظم و نثر دوره مغولی، مملوکی و عثمانی	۲	۰	۲	۲	* متون نظم دوره معاصر (۱)	۲۷
نظم عباسی ۲ و نثر عباسی ۲	۲	۰	۲	۲	متون نظم و نثر دوره مغولی، مملوکی و عثمانی	۲۸
تمامی دروس تاریخ ادبیات	۲	۰	۲	۲	* تاریخ ادبیات دوره معاصر	۲۹
متون نظم و نثر تاریخ ادبیات دوره جاهلی، اموی و عباسی	۲	۰	۲	۲	ادبیات تطبیقی	۳۰
نحو ۶	۲	۰	۲	۲	* نحو ۷	۳۱
علوم بلاغت (۲) (بیان)	۲	۰	۲	۲	* علوم بلاغی (۳) (بدیع)	۳۲
متون نثر دوره معاصر (۱)	۲	۰	۲	۲	متون نثر دوره معاصر (۲)	۳۳
متون نظم دوره معاصر (۱)	۲	۰	۲	۲	متون نظم دوره معاصر (۲)	۳۴
	۲	۰	۲	۲	* مکتبهای ادبی	۳۵
مکتبهای ادبی	۲	۰	۲	۲	* نقد ادبی	۳۶
	۲	۰	۲	۲	* فقه اللغة (زبان شناسی عربی)	۳۷
	۱	۰	۱	۱	* آواشناسی زبان عربی	۳۸
	۲	۰	۲	۲	پروژه کارورزی	۳۹
	۸۱		۸۱	۸۱	جمع	

نگارش (۱)

تعداد ساعات: ۳۲

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آموزش مهارت نوشتن بعنوان یکی از مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی در سطح ساده.

سرفصل:

آشنایی با کلمات و واژگان و ترکیب‌های عربی، مفاهیم جملات ساده اسمیه، فعلیه و ظرفیه و نگارش متون با جملات کوتاه

منابع:

- کتب آموزش زبان عربی

مانند:

- العربية للناشئين

- صدى الحياة

- و کتب دیگری که استاد در انتخاب آنها آزاد است.

آزمایشگاه (۱)

تعداد ساعات: ۳۲

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

تقویت مهارت‌های شنیداری با تکیه بر آزمایشگاه‌های زبان موجود در مراکز آموزشی

سرفصل:

- تمرین تلفظ و لهجی فصیح عربی،
- تکرار جملات ساده،
- حفظ متون ساده و تکرار آن،
- تمرین‌های مختلف ساده در آزمایشگاه زبان.

منابع:

- استاد درگزینش منابع، آزاد است.

گفت و شنود (۱)

تعداد ساعات: ۳۲

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

تقویت مهارت سخن گفتن و درک مطلب در دانشجو

سرفصل:

- آموزش موضوعاتی ساده و روزمره مانند گفت و گوهای روزمره، کیفیت سخن گفتن در اماکن مختلف اعم از مراکز اداری، دفاتر هواپیمائی، هتل‌ها، رستورانها، با جملاتی ساده

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

نگارش (۲)

تعداد ساعات: ۳۲

پیش‌نیاز: نگارش ۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آموزش مهارت نوشتن به عنوان یکی از مهارت های چهارگانه زبان آموزی در حد متوسط.

سرفصل:

- آشنایی با جملات دو بخشی و جملات معترضه،
- تمرین نگارش متون با جملاتی در حد متوسط،
- خواندن متون ادبی ساده از نویسندگان معاصر.

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

آزمایشگاه (۲)

تعداد ساعات: ۳۲
پیش‌نیاز: آزمایشگاه ۱

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف:

تقویت مهارت‌های شنیداری با تکیه بر امکانات آزمایشگاهی موجود در مراکز آموزشی کشور.

سرفصل:

- تمرین تلفظ و لهجه‌ی فصیح عربی،
- تکرار جملات متوسط،
- حفظ متون متوسط و تکرار آن،
- تمرین‌های مختلف در سطح متوسط در آزمایشگاه زبان.

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

گفت و شنود (۲)

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: گفت و شنود ۱

هدف:

تقویت مهارت سخن گفتن و درک مطلب در دانشجوی

سرفصل:

- آموزش موضوعات متنوع در سطحی متوسط براساس حضور در اماکن و شرایط مختلف برای یک زبان آموز با تأکید بر تمرین‌های مستمر در سطح متوسط

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است

نگارش (۳)

تعداد ساعات: ۳۲
پیش نیاز: نگارش ۲

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف:

آموزش مهارت نوشتن به عنوان یکی از مهارت های چهارگانه زبان آموزش در سطح پیشرفته.

سرفصل:

- تمرین و خواندن و نوشتن متون پیچیده و پیشرفته
- خواندن متون ادبی و دیگر متون پیشرفته
- نوشتن متون پیشرفته

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

آزمایشگاه (۳)

تعداد واحد: ۲	تعداد ساعات: ۳۲
نوع واحد: نظری	پیش نیاز: آزمایشگاه ۲

هدف:

تقویت مهارت‌های شنیداری با تکیه بر امکانات آزمایشگاهی زبان موجود در مراکز آموزشی.

سرفصل:

- تمرین تلفظ و لهجه فصیح عربی تکرار جملات در سطح پیشرفته.
- حفظ متون در سطح پیشرفته و تکرار آن ،
- تمرین‌های مختلف در سطح پیشرفته در آزمایشگاه زبان.

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

گفت و شنود (۳)

تعداد ساعات: ۳۲
پیش‌نیاز: گفت و شنود ۱

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف:

تقویت مهارت سخن گفتن و درک مطلب در دانشجوی

سرفصل:

آموزش موضوعات متنوع در سطحی پیشرفته براساس حضور در اماکن و شرایط مختلف برای یک زبان آموز با تأکید بر تمرین‌های مستمر در سطحی پیشرفته همچنین آشنایی با لهجه های مشهور عربی.

منابع:

- استاد در گزینش منابع، آزاد است.

نظم دوره عباسی (۱) (دوره‌ی تجدید)

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: نظم دوره‌های اسلامی و اموی

هدف:

شناخت متون نظم این دوره و توانایی در خواندن، فهم، تحلیل، ترجمه‌ی آن و شناخت سبک شعر دوره‌ی عباسی

سرفصل:

- گزیده‌هایی از اشعار شاعران این دوره براساس منابع پیشنهادی از جمله: بشار بن برد، ابوالعناهیة، ابونواس، دعبل، أبو تمام، بحتری، ابن الرومی، العباس بن الأحنف، مسلم بن الولید، حسین بن ضحاک

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة (ج ۳)
- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...
- دیوان شاعران دوره‌ی عباسی اول:

منابع فرعی:

- دیوان شاعران؛
- المفید فی الأدب العربی - مجموعه‌ای از نویسندگان؛
- نصوص من النظم و النثر منذ صدر الاسلام حتی سقوط بغداد - د. نادر نظام طهرانی؛
- الأغانی - أبو الفرج الاصفهانی؛
- الشعر و الشعراء - ابن قتیبة؛
- العقد الفرید - ابن عبدربه؛
- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجذوب.

ترجمه از عربی به فارسی

تعداد ساعات: ۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

کسب مهارت و توانایی در ترجمه ی متون مختلف از زبان عربی به فارسی.

سرفصل:

- گزیده‌هایی از متون سیاسی، اقتصادی، تاریخی، جغرافیایی و متون ادبی (داستان کوتاه و مقالات ادبی) و نیز اسناد و مدارک و آگهی‌های تبلیغاتی

توضیح:

پیشنهاد می‌شود این درس به صورت کارگاه ترجمه انجام پذیرد، و کار ترجمه با مشارکت دانشجویان و به صورت جمعی انجام شود.

منابع:

گزینش متن‌های مختلف در موضوعات مذکور از مجلات، مطبوعات و پایگاههای اطلاعاتی رایانه‌ای

ترجمه از فارسی به عربی

تعداد ساعات: ۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

کسب مهارت در ترجمه متون مختلف از قبیل: متون ادبی (شعر و نثر)، فرهنگی، حقوقی، اقتصادی مدارک و نیز ترجمه‌ی شفاهی.

توضیح:

لازم است در این درس قسمتی از وقت کلاس به ترجمه شفاهی (در زمانی) اختصاص پیدا کند.

منابع:

گزیده‌هایی از متون مذکور در رسانه‌ها و مطبوعات مختلف

روش تحقیق و مآخذشناسی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با روش تحقیق و پژوهش به منظور انجام تحقیقات و پژوهش‌های ادبی و زمینه‌سازی برای آشنا شدن با نحوه تهیه مقالات و تألیف کتاب و همچنین آشنایی با منابع، مآخذ و امهات کتب در زمینه‌های مختلف تحقیقات ادبی.

سرفصل:

- انتخاب موضوع؛
- گزینش و انتخاب عناوین؛
- روش یادداشت برداری؛
- روش خلاصه‌نویسی؛
- سازماندهی و تنظیم محتوی؛
- سازماندهی و تنظیم اجزاء تحقیق؛
- ضمایم و فهرس؛
- ارجاعات و هوامش؛
- آشنایی با مآخذ در زمینه‌های مختلف ادبی از قبیل فرهنگهای لغت، زندگینامه‌ها و امهات کتب ادبی و نحوه استفاده از آنها؛
- آشنایی با نحوه آماده سازی و تألیف مقاله (اجزاء مقاله، کمیت مقاله و ...)
- آشنایی با نحوه آماده سازی و تألیف کتاب.

منابع:

- البحث الأدبی مناهجه و مصادره - د. بتول مشکیل فام
- کیف نکتب بحتاً أو رسالاً - احمد شلبی
- روش تحقیق و مآخذشناسی - د. فاتحی نژاد
- کیف نکتب بحتاً - عبدالرحمن الهواری

فن ترجمه

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: عملی

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

آشنا کردن دانشجویان با نظریات و تئوریهای ترجمه و انواع روشهای برگرداندن از عربی به فارسی و برعکس به صورت کارگاهی و گروهی

سرفصل:

- پیشینه ترجمه میان دو زبان عربی و فارسی؛
- تعریف لغوی و اصطلاحی ترجمه؛
- انواع ترجمه و شیوه‌های ترجمه (ترجمه تحت اللفظی، ترجمه آزاد، ترجمه مفهومی و ترجمه برابر)؛
- ترجمه معادله‌ای اسماء، صفات و قیدها و حروف و افعال فارسی و عربی؛
- ترجمه معادله‌ای جمله‌های عربی و فارسی؛
- آشنایی با لغت‌نامه‌های یک زبانه و دو زبانه عربی و فارسی؛
- تمرین ترجمه متون ساده عربی و فارسی.

منابع:

- ۱- فن الترجمة بين العربية و الفارسية، دکتر شکیب انصاری، دانشگاه شهید چمران اهواز، چاپ دوم؛
- ۲- روش نوین فن ترجمه - خانم دکتر زرکوب - دانشگاه اصفهان؛
- ۳- فن ترجمه، دکتر یحیی معروف، دانشگاه رازی، کرمانشاه؛
- ۴- آئین ترجمه - دکتر فاتحی نژاد.

خواندن و ترجمه متون مطبوعاتی عربی

تعداد ساعات: ۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

کسب مهارت و توانایی در قرائت و ترجمه متون رسانه‌ای و اخبار و مطالب مختلف مطبوعاتی عربی.

سرفصل:

- اخبار مختلف مطبوعات عربی؛
- تحلیلهای سیاسی و اقتصادی؛
- گزارشهای ادبی و فرهنگی؛
- گزارشهای هنری، ورزشی؛
- اخبار و گزارشهای مختلف دیگر.

منابع:

گزیده‌های روزنامه‌ها، مجلات، پایگاههای اطلاعاتی در رایانه و متون رسانه‌ای دیگر.

ترجمه قرآن کریم

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

کسب مهارت و توانایی در ترجمه و درک مفاهیم آیات قرآن کریم

توضیح:

لازم است دانشجوی در این درس با ترجمه تمامی آیات قرآن کریم آشنا شود. قسمت اعظم کار به صورت تحقیق‌های دانشجویی بر عهده دانشجو خواهد بود. وظیفه استاد، انتخاب بعضی از آیات و بحث و گفت‌گو در مورد آن است. همچنین لازم است آیاتی از ترجمه‌های معاصر بررسی و نقد شود.

منابع:

۱- قرآن کریم؛

۲- ترجمه ابن جریر طبری؛

۳- ترجمه دکتر ابوالقاسم امامی؛

۴- ترجمه دکتر مهدی فولادوند؛

۵- ترجمه الهی قمش‌ای.

قرائت و ترجمه متون تفسیری

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با زبان تفسیر قرآن در قدیم و در حال حاضر، و درک و فهم واژگان و اصطلاحات متون تفسیری

منابع:

- ۱- مجمع البیان طبرسی
- ۲- التبیان - شیخ طوسی
- ۳- الکشاف زمخشری
- ۴- فی ظلال القرآن - سیدقطب
- ۵- الجواهر - طنطاوی
- ۶- الکاشف - محمد جواد مغنیه

متون حدیث و نهج البلاغه

تعداد ساعات: ۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

ایجاد توانایی خواندن و فهم و ترجمه نهج البلاغه و متون روایی

سرفصل:

۱- نهج البلاغه شامل: الخطب: ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۶، ۲۷، ۲۸، ۳۴، ۳۶، ۳۸، ۴۲، ۹۲، ۱۳۰، ۱۴۶،

۱۴۹، ۱۸۲، ۱۹۳، ۲۰۰، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۲۴

- الرسائل: ۱۹، ۲۳، ۲۸، ۳۱، ۴۵، ۴۷، ۵۳

۲- صحیفه سجادیه شامل: دعای ۸، ۱۰، ۱۶، ۲۲، ۴۰، ۴۹، ۵۲، ۵۴

توضیح:

لازم است قسمتی از مطالب سرفصل به عنوان کار دانشجویی به عهده دانشجو گذاشته شود. در پایان نیمسال، انتظار می رود خطبه ها و نامه ها و ادعیه و روایات قابل ملاحظه ای مورد خوانش و مطالعه قرار گیرد.

منابع اصلی:

نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، الحیة (جلد ۶) - محمدرضا حکیمی و ...

نحو (۱)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

فراگرفتن یک دوره نحو برای درست خواندن، درست نوشتن، درست گفتگو کردن و درک درست معنای جمله‌ها و عبارات.

سرفصل:

- موضوع نحو
- مواضع رفع و نصب و جزم فعل مضارع
- فاعل
- نایب فاعل

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ۴)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- صرف و نحو - د. خوانساری
- اصول النحو - شهابی
- عربی آسان (ج ۳ و ۴)
- تجدد النحو
- الصرف و النحو و القراءة
- شرح ابن عقيل

صرف (۱)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با فعل در زبان عربی برای درست خواندن، درست نوشتن و درک معانی افعال در قالب‌ها و ساختارهای مختلف

سرفصل:

تعریف صرف، اقسام فعل، مجرد و مزید، ثلاثی و رباعی، صحیح و معتل، لازم و متعدی، معلوم و مجهول، صرف فعل، ادغام، اعلال، صرف فعل غیر سالم، صرف فعل مجهول، صرف فعل با نون تأکید. توضیح: لازم است موارد مطرح شده در عبارات‌ها و نمونه‌های مختلف تمرین شود.

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ۴)
- جامع الدروس العربية - منيف لطفى - مصطفى غلاييني

منابع فرعی:

- تصريف زنجاني
- العلوم العربية (ج ۱) - سيدهاشم حسيني طهراني
- صرف مير
- صرف ساده - محمدرضا طباطبائي
- الجديد في الصرف و النحو - د. ديباجي
- عربي در فارسي - د. فرشيدورد
- الصرف و النحو و القراءة
- المرجع في اللغة العربية نحوها و صرفها - علي رضا

نحو (٢)

تعداد ساعات: ٣٢

پیش نیاز: نحو ١

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظری

هدف:

ر.ک به نحو (١)

سرفصل:

- مبتدا و خبر
- ضمير فصل
- افعال ناقصه
- افعال مقاربه
- حروف شبيهه به ليس
- لاء نفی جنس
- ضمير شأن

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ٤)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- عربي آسان (ج ٣ و ٤)
- الهداية
- اصول النحو - شهابی
- الصرف و النحو و القراءة
- شرح ابن عقيل

صرف (۲)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: صرف ۱

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با اسم در زبان عربی برای درست خواندن، درست نوشتن و درک معانی اسماء در ساختارها و قالب‌های مختلف.

سرفصل:

اقسام اسم، مصدر، مصدر میمی، اسم مصدر، مصدر مره و نوع، اسم فاعل، اسم مفعول، صفت مشبیه - افعال تفضیل، صیغه‌های مبالغه، اسم زمان و مکان، اسم آلت، ابنیه اسماء، اسم مقصور، ممدود و منقوص، احکام مثنی، جمع مذکر سالم، جمع مؤنث سالم، جمع مکسر، موصوف و صفت، اسم جنس و علم، مذکر و مؤنث

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ۴)

- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- العلوم العربية (ج ۱) - سیدهاشم حسینی طهرانی

- عربی در فارسی - د. فرشید ورد

- الجديد فی الصرف و النحو - د. دیباجی

- صرف میر

- اصول الصرف - شهابی

- صرف ساده - محمدرضا طباطبایی

- المرجع فی اللغة العربية نحوها و صرفها - علی رضا

- تصریف - زنجانی

نحو (۳)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش نیاز: نحو ۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

رک به نحو (۱)

سرفصل:

- مفعول مطلق
- مفعول به
- افعال قلوب
- عمل اسم فاعل
- عمل اسم مفعول
- عمل صفت مشبیه
- عمل مصدر
- افعال تعجب
- تحذیر و اغراء
- اختصاص

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ۴)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- عربي أسان (ج ۳ و ۴)
- الهداية
- اصول النحو
- الصرف و النحو و القراءة
- شرح ابن عقيل

صرف (۳)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: صرف ۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با اسم در زبان عربی برای درست خواندن، درست نوشتن و درک معانی اسماء در ساختارهای مختلف.

سرفصل:

نسبت، تصغیر، اقسام اعراب، منصرف و غیر منصرف، بناء و اقسام آن، ضمیر و اقسام آن، اسم اشاره، اسم موصول، اسماء شرط و استفهام، کنایات، ظروف، اسم فعل، عدد اصلی، عدد ترتیبی.

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ۴)

- الدروس العربية

منابع فرعی:

- صرف ساده

- العلوم العربية

- الجديد في الصرف و النحو - د. ديباجي

- اصول الصرف - شهابي

- المرجع في اللغة العربية نحوها و صرفها - علي رضا

متون نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با متون نثر دوره‌ی جاهلی و اسلامی و اموی و توانایی در خواندن و تحلیل و فهم و ترجمه نمونه‌هایی از نثر این دوره و شناخت سبک نثر این دوره.

سرفصل:

- گزیده‌هایی از خطبه‌های دوره جاهلی
- آیات قرآن
- احادیث نبوی و خطبه‌های دوره‌های اسلامی و اموی از جمله: نهج البلاغه و گزیده‌ای از امثال و حکم و نیز خطبه حضرت زینب(س) و خطبه‌های "بلاغات النساء".

منابع اصلی:

- قرآن مجید
- نهج البلاغه
- جوهرة خطب العرب - احمد زکی صفوت
- مجمع الأمثال - میدانی
- بلاغات النساء
- المنتخب من أدب العرب - أحمد الاسكندری و ...
- مجانی الحدیثه - بستانی

منابع فرعی:

- البیان و التبیان - جاحظ
- الأغانی - أبو الفرج اصفهانی
- جوهرة رسائل العرب - احمد زکی صفوت
- المفید فی الأدب العربی - جمعی از نویسندگان
- مختارات من روائع الأدب العربی فی العصر الجاهلی - د. فاضلی
- فرائد الأدب فی أمثال العرب - ملحقات المنجد

متون نظم دوره جاهلی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت متون نظم این دوره و توانایی در خواندن و تحلیل و فهم و ترجمه بعضی از اشعار دوره جاهلی و آشنایی با سبک شعری این دوره

سرفصل:

گزیده‌ای از ابیات معلقات العشر و گزیده‌ای از اشعار شاعران عرب دوره‌ی جاهلی که در منابع این دوره وجود دارد به ویژه «المفضلیات»

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة - بستانی

- المفضلیات - ضبی

- شرح المعلقات العشر - خطیب تبریزی

- المنتخب من ادب العرب - احمد الاسکندری و ...

منابع فرعی:

- نصوص من النظم و النثر فی العصر الجاهلی - د. نادر نظام طهرانی و سعید واعظ

- مختارات من روائع الأدب العربی فی العصر الجاهلی - د. محمد فاضلی

- المفید فی الأدب العربی (ج ۱) - جمعی از نویسندگان

- دیوان شاعران دوره جاهلی

- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - د. عبدالله الطیب المجذوب

تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی

تعداد ساعات: ۳۲

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با ادبیات جاهلی و اسلامی و اموی و تحلیل اوضاع سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و ادبی.

سرفصل:

تحلیل شرایط ادبی - سیاسی - اقتصادی - اجتماعی جزیره العرب پیش از ظهور اسلام و همزمان با ظهور اسلام و قرآن و تأثیر آن بر ادبیات عرب و ادامه این روند پس از ظهور دولت امویان و تجزیه و تحلیل شرایط سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ادبی این دوره و بررسی و مطالعه پیرامون شاعران و ادیبان این دوره.

منابع اصلی:

- تاریخ الادب العربی العصر الجاهلی و الراشدی و الاموی - حنا الفاخوری

- المفید فی الادب العربی - جماعة من الادباء

- ادباء العرب - بطرس البستانی

- فی ظلال القرآن - مصطفی صادق الرافعی

- مصادر الشعر الجاهلی - د. ناصر الدین الأسد

- تاریخ الادب العربی فی ضوء المنهج الاسلامی - د. محمود البستانی

نحو (٤)

تعداد ساعات: ٣٢ ساعة

پیش نیاز: نحو ٣

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظری

هدف:

ر.ک به نحو (١)

سرفصل:

- اشتغال
- تنازع
- منادی
- استغاثه
- ندبه
- ترخیم منادی
- مفعول له
- مفعول فيه
- مفعول معه

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ٤)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- شرح الأنموذج
- شرح ابن عقيل

متون نثر دوره عباسی (۱)

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: نثر جاهلی تا پایان اموی

هدف:

شناخت نثر این دوره و توانایی در فهم و تحلیل و ترجمه آن

سرفصل:

- گزیده‌هایی از آثار نویسندگان این دوره از جمله: ابن مقفع، جاحظ و عمرو بن سعده

منابع اصلی:

- المجانی الحديثة (ج ۴)
- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...

منابع فرعی:

- البيان و التبیین - جاحظ
- الأغانی - ابوالفرج اصفهانی
- العمدة فی محاسن الشعر - ابن رشيق
- کلیلة و دمنة - ابن مقفع
- البخلاء - جاحظ
- المفید فی الأدب العربی - جمعی از نویسندگان
- جواهر الأدب - احمد هاشمی

تاریخ ادبیات دوره عباسی (۱)

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ ادبیات جاهلی تا پایان اموی

هدف:

آشنایی با عصر عباسی و تقسیمات متعدد آن از لحاظ سیاسی و ادبی. در این درس، ضمن تحلیل عوامل سیاسی - اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی و ادبی، شاعران بزرگ دوره عباسی اول تا پایان عصر طلایی مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرند.

سرفصل:

در این دوره که تقسیمات متعددی از آن وجود دارد و انتخاب هر کدام به اختیار استاد درس خواهد بود، تحلیلی مفصل از شرایط و اوضاع جدید دوره عباسی و تأثیر مسائل مختلف از جمله شرایط سیاسی جدید - نهضت ترجمه و دیگر مسائل مورد کنکاش قرار می‌گیرد.

منابع اصلی:

- تاریخ الادب العربی، العصر العباسی فی الشرق - حنا الفاخوری
- تاریخ الادب العربی، العصر العباسی الاول - شوقی ضیف
- أدباء العرب - بطرس البستانی

منابع فرعی:

- تاریخ الادب العربی - عمر فروخ
- المفید فی الادب العربی - جماعة من الادباء
- تاریخ الأدب العربی فی ضوء المنهج الإسلامی - د. محمود البستانی

عروض و قافیه

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف:

توانایی قرائت صحیح شعر و تمییز شعر از نثر و قدرت بر تمییز میان بحور مختلف شعری و نیز توانایی بر معرفت شعر صحیح از معیوب.

سرفصل:

- تعریف علم عروض و اجزاء آن و بیان اهداف یادگیری این علم
- بحور: طویل، بسیط، وافر، کامل، خفیف، رمل، رجز، سریع، متقارب، منسرح، هزج، مدید، مجتث، مضارع، مقتضب
- دوائر عروضی
- اوزان «الشعر الحر»
- قصیده النثر
- ایقاع
- قافیه، روی، ردف، تاسیس، دخیل
- عیوب قافیه: إقواء، إكفاء، ایطاء، تضمین، سناد

توضیح:

لازم است با پرهیز از تأکید بر حفظ نامها و مصطلحات و اهتمام به قوه حافظه مخاطب، سعی شود که با تمرین و ممارست، قوه شنوایی و گفتاری دانشجو برای تشخیص زبان شعر تقویت شود.

منبع اصلی:

العروض التطبیقی - دکتر عمر نایف

منابع فرعی:

- علوم البلاغة فی البديع و العروض و القافية - د. عباچی
- قضیة الشعر الجدید - د. نویهی
- الايقاع فی الشعر العربی - د. مصطفی جمال الدین
- العروض العربی - د. صفاء خلوصی

متون نظم دوره های اسلامی و اموی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: نظم جاهلی

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با اشعار دوره‌ی اسلامی و توانایی در فهم و تحلیل و ترجمه آن اشعار و شناخت سبک شاعران این دوره

سرفصل:

- گزیده‌ای از اشعار شاعران دوره‌ی اسلامی و اموی براساس منابع پیشنهادی از جمله: شعر شاعران شیعه، شاعران اموی، شاعران زبیری، شاعران خوارج و شاعران موالی

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة (ج ۲) - بستانی
- المنتخب من أدب العرب - احمد الإسکندری و ...
- دیوان شاعران دوره‌ی اموی و اسلامی

منابع فرعی:

- جمهرة أشعار العرب - ابوزید قرشی
- شرح دیوان الحماسة - ابوتمام
- المفید فی الأدب العربی - جمعی از نویسندگان
- هاشمیات - کمیت
- مختارات من روائع الأدب العربی فی العصر الأموی - د. حسینی
- مختارات من روائع الأدب العربی فی العصر الاسلامی - د. میرلوحی
- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجذوب

نحو (٥)

تعداد ساعات: ٣٢ ساعة

پیش نیاز: نحو ٤

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظري

هدف:

ر.ک به نحو (١)

سرفصل:

- حال
- تمیز
- افعال تفضیل
- افعال مدح و ذم
- استثناء

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ٤)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- شرح الأنموذج
- شرح ابن عقيل

علوم بلاغی (۱) - معانی

تعداد واحد: ۴

تعداد ساعات: ۶۴ ساعت

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: صرف ۱، ۲، ۳ و نحو ۱، ۲، ۳

هدف:

آشنایی با علل و نحوه به کارگیری اسلوب‌های مختلف جمله، مطابق با مقتضای حال به منظور حصول ذوقی بلاغی در جهت یافتن معانی مستور در عبارات ادبی و سرانجام حصول نگاهی تأملی در زمینه اعجاز ادبی قرآن کریم.

سرفصل:

- الفصاحة و البلاغة
- الخبر و الانشاء
- أضرب الخبر
- الجملة الاسمية و الفعلية
- أنواع الجملة الانشائية
- أحوال المسند اليه
- أحوال المسند
- الاطلاق و التقييد
- أحوال متعلقات الفعل
- القصر
- الوصل و الفصل
- الایجاز و الاطناب و المساواة

توضیح:

- ۱- در اثناء تدریس سعی شود همراه با تبیین موضوعات مطرح شده در سرفصل به نواقص و کمبودهای بلاغت قدیم و نیز مباحث جدید مطرح شده در موضوعات زیبایی‌شناسی متن، توجه شود.
- ۲- لازم است در این درس تمامی مباحث مطرح شده در علم معانی برای دانشجو توضیح داده شود. در این زمینه ضروری است در کنار طرح مسائل نظری، موضوع تطبیق موارد خوانده شده روی آیات و عبارات ادبی مورد غفلت قرار نگیرد.

منابع اصلی:

- جواهر البلاغة - هاشمی

منابع فرعى:

- البلاغة الواضحة - على الجارم
- البلاغة العربية في نوبها الجديد - علم المعاني، المختصر - تفتازانى ، دراسة و نقد فى مسائل بلاغية هامة - د. -
فاضلى، علم المعاني، البيان، البديع - د. عبدالعزيز عتيق

متون نثر دوره عباسی (۲)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: نثر عباسی ۱

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت نثر این دوره و توانایی در فهم و تحلیل و ترجمه‌ی آن

سرفصل:

- گزیده‌هایی از آثار نویسندگان این دوره از جمله: ابن العمید، ابن قتیبة، حریری، همدانی، ابوالعباس المبرد، الوشاء، ابوالفرج اصفهانی، ابن الأثیر و قاضی فاضل

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة (ج ۴)

- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و

منابع فرعی:

- الأغانی - ابوالفرج اصفهانی

- مقامات حریری و همدانی

- المفید فی الأدب العربی - جمعی از نویسندگان

- جواهر الأدب - احمد هاشمی

متون نظم دوره عباسی (۲)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: نظم عباسی (۱)

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت متون نظم این دوره و توانایی در فهم و تحلیل و ترجمه‌ی آن.

سرفصل:

... گزیده‌هایی از اشعار شاعران این دوره براساس منابع پیشنهادی از جمله: متنبی، أبو فراس، سرّی الرقاء، أبو العلاء المعری، مهیار دیلمی، شریف رضی، ابن الفارض، طغرابی و ...

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة (ج ۳)
- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...
- دیوان شاعران دوره‌ی دوم عباسی و دوره‌ی سوم عباسی

منابع فرعی:

- الأغانی - أبو الفرج الإصفهانی
- نصوص من النظم و النثر منذ صدر السلام حتی سقوط بغداد - د. نادر نظام طهرانی
- الشعر و الشعراء - ابن قتیبة
- العقد الفرید - ابن عبدربه
- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجذوب

تاریخ ادبیات عباسی (۲) و اندلس

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ ادبیات عباسی (۱)

هدف:

هدف از این درس، آشنایی با عصر عباسی دوم یا براساس تقسیمی دیگر دوره‌های دوم-سوم و چهارم این عصر می‌باشد. همچنین ادبیات اندلس در دوره‌های متعدد آن که بخش عمده‌ای از آن همزمان با ادبیات عباسی است به همراه شاعران بزرگ اندلس مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سرفصل:

عصر طلایی محور اصلی این درس می‌باشد. همچنین شاعران بزرگ این دوره و ادیبان و نویسندگان این دوره مورد تحلیل و بازشناسی قرار خواهند گرفت و دیدگاه‌های متفاوت از همه گروه‌های فکری مطرح می‌گردد. علاوه بر این ادبیات اندلس و نیز شاعران بزرگ آن در این درس مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

منابع اصلی:

- المفید فی الادب العربی، جماعة من الادباء
- تاریخ الادب العربی - د. شوقی ضیف العصر العباسی الثانی
- تاریخ الادب العربی العهد العباسی فی الشرق و العهد العباسی فی الغرب - حنا الفاخوری

منابع فرعی:

- تاریخ الادب العربی - عمر فروخ
- تاریخ الادب الأندلسی - احسان عباس
- تاریخ الأدب العربی فی ضوء المنهج الإسلامی - محمود البستانی

تاریخ ادبیات دوره مغولی، مملوکی و عثمانی

تعداد واحد: ۲ تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری پیش‌نیاز: تاریخ ادبیات دوره‌های جاهلی و اسلامی و اموی و عباسی ۱ و ۲

هدف:

هدف از این درس آشنایی با رخداد‌های ادبی و شرایط سیاسی و اجتماعی و اقتصادی پس از سقوط دولت عباسی در بغداد و ظهور دولت ممالیک در مصر و همچنین دولت عثمانیان بعد از آن است.

سرفصل:

دانشجو در این درس ابتدا از روند سیاسی-اقتصادی-اجتماعی و نیز فرهنگی و ادبی در این سرزمینها مطلع خواهد شد و ضمن تحلیل رویدادهای فرهنگی و ادبی این دوره با شاعران-ادیبان این دوره آشنا خواهد شد.

منابع اصلی:

- مطالعات فی العصرین المملوکی و العثماني - د. بکری الشیخ
- تاریخ الادب العربی - العصر المغولی - حنا الفاخوری

منابع فرعی:

- المفید فی الادب العربی - جماعة من الأدباء
- تاریخ الادب العربی عصر الدول و الامارات - شوقی ضیف
- تاریخ الادب العربی - عمر فروخ

نحو (٦)

تعداد ساعات: ٣٢ ساعة

پیش نیاز: نحو ٤ و ٥

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظری

هدف:

ر. ک به نحو (١)

سرفصل:

- اضافه
- نعت
- توكيد
- بدل
- عطف بيان
- عطف نسق

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ٤)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- الصمدية (الفوائد الصمدية)
- شرح ابن عقيل

علوم بلاغی (۲) - بیان

تعداد ساعات: ۶۴ ساعت

تعداد واحد: ۴

پیش‌نیاز: علوم بلاغی ۱

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با اصول و قواعد ارائه یک معنی به طرق مختلف همراه با رعایت مقتضای حال، به منظور حصول ذوق بلاغی تا که بتوان معانی و اغراض مستور در قالب اسالیب مختلف را استنباط و در نهایت در زمینه اعجاز ادبی قرآن کریم تأمل نمود.

سرفصل:

- تعریف علم بیان و هدف از آن
- تشبیه و تقسیمات مختلف آن
- مجاز و انواع آن
- استعاره و انواع آن
- کنایه و انواع آن

توضیح:

لازم است در این درس تمامی مباحث مطرح شده در علم بیان برای دانشجو توضیح داده شود. در این زمینه ضروری است در کنار طرح مسائل نظری، موضوع تطبیق موارد خواننده شده روی آیات و عبارات ادبی مورد غفلت قرار نگیرد.

منابع اصلی:

- جواهر البلاغه - هاشمی

منابع فرعی:

البلاغة الواضحة - البلاغة العربية في ثوبها الجديد -، بیان، المختصر، - تفتازانی - دراسة و نقد في مسائل بلاغية هامة - د. فاضلی، علم المعانی، البیان، البديع - د. عبدالعزیز عتیق

متون نظم و نثر دوره اندلس

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: نظم عباسی ۲ - نثر عباسی ۲

هدف:

شناخت متون نظم و نثر اندلس و توانایی خواندن و تحلیل و درک و ترجمه‌ی آنها و شناخت سبک نظم و نثر دوره اندلس.

سرفصل:

- گزیده نظم و نثر دوره‌ی اندلس از جمله آثار زیر:

شاعران: ۱- ابن هانی الاندلسی

۲- ابن دراج القسطلی

۳- ابن شهید

۴- ابن زیدون

۵- ابن حمدیس الصقلی

۶- ابن خفاجة

۷- ابن سهل

نویسندگان: ۱- ابن شهید

۲- ابن عبدربه

۳- ابن رشیق القيروانی

۴- ابن شرف القيروانی

۵- ابوبکر الطرطرشی

۶- الإدريسی

۷- ابن جبير

۸- ابن بطوطة

۹- ابن خلدون

منابع اصلی:

- المجانی الحديثة (ج ۵)
- الأدب العربی فی الأندلس تاریخ و نصوص - د. آذرشب
- المنتخب من ادب العرب - احمد الاسکندری و ...
- دیوان شعر شاعران اندلس

منابع فرعی:

- العقد الفرید - ابن عبدربه
- العمدة فی محاسن الشعر - ابن رشيق
- الموشحات الأندلیسة - ...
- وفيات الأعیان - ابن خلکان
- المفید فی الأدب العربی - جمعی از نویسندگان
- الأدب العربی فی الأندلس - عبدالعزیز عتیق
- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجدوب

متون نثر دوره معاصر (۱)

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: نظم و نثر دوره‌ی مغولی، مملوکی و عثمانی

هدف:

شناخت نثر نویسندگان دوره‌ی معاصر و کسب توانایی برای خواندن، تحلیل، درک و ترجمه

سرفصل:

- گزیده نثر نویسندگان معاصر عرب از قبیل:

- جبران خلیل جبران

- منفلوطی

- احمد امین

- ابراهیم عبدالقادر المازنی

- ناصیف الیازجی

- بطرس البستانی

- احمد فارس الشدیق

- سیدجمال الدین اسدآبادی

- الشیخ ابراهیم الیازجی

- شیخ محمد عبده

- حفنی ناصف

- باحثة البادية

- ولی الدین یکن و محمد المویلحی

منابع اصلی:

- شذرات من النظم و النثر فی العصر الحدیث - د. نادر نظام طهرانی

- متون نظم و نثر معاصر (۱) - د. رضا ناظمیان

منابع فرعی:

- آثار نویسندگان این دوره

- نصوص حیة فی الأدب الحدیث - د. فرامرز میرزایی

- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...

متون نظم دوره معاصر (۱)

تعداد واحد: ۲
تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری
پیش‌نیاز: نظم و نثر دوره‌ی مغولی، مملوکی و عثمانی

هدف:

شناخت شعر شاعران دوره‌ی معاصر و کسب توانایی برای خواندن، تحلیل، درک و ترجمه‌ی آن.

سرفصل:

- گزیده‌ی شعر شاعران معاصر عرب از قبیل:

۱- شعر محمود سامی البارودی

۲- شعر عاتکه الخزرجی

۳- شعر احمد شوقی

۴- شعر حافظ ابراهیم

۵- شعر خلیل مطران

۶- شعر ایلیا ابوماضی

۷- شعر جواهری

۸- شعر شابی

۹- شعر معروف الرصافی

۱۰- شعر صدقی الزهاوی

۱۱- شعر اسماعیل صبری

۱۲- شعر علی محمود طه

۱۳- شعر ایاس أبو شبکه

۱۴- شعر عبدالرحمن شکری

۱۵- شعر احمد زکی أبو شادی

۱۶- شعر ابراهیم ناجی

۱۷- شعر رشید آیوب

۱۸- شعر ابراهیم طوقان

۱۹- شعر نسیب عریضة

۲۰- شعر الشاعر القروی

منابع اصلی:

- مختارات من النظم فی العصر الحدیث - د. بدوی

- دیوان شعر شاعران معاصر

منابع فرعی:

- دیوان شاعران
- المجانی من أدب الحدیث و مدارسه - د. صادق خورشیا
- نصوص حیة فی الأدب الحدیث - د. فرامرزی میرزایی
- المنتخب من أدب العرب - د. احمد الاسکندری و ...
- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجدوب
- شذرات من النظم و النثر فی العصر الحدیث - د. نادر نظام طهرانی
- متون نظم و نثر ۱ - د. رضا ناظمیان

متون نظم و نثر دوره‌ی مغولی، مملوکی و عثمانی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: نظم عباسی ۲ - نثر عباسی ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت متون نظم و نثر دوره‌ی مغولی، مملوکی و عثمانی و کسب توانایی در خواندن، تحلیل، درک و ترجمه و شناخت سبک متون نظم و نثر این دوره

سرفصل:

- گزیده‌ی نظم و نثر شاعران و نویسندگان دوره‌ی مغولی، مملوکی و عثمانی از جمله:

شاعران: ۱- الشاب الظریف

۲- صفی الدین الحلّی

۳- ابن نباته

۴- بوصیری

۵- ابن الوردی

۶- تلغفری

۷- ابن النحاس

۸- ابن معتوق

نویسندگان: ۱- قزوینی

۲- ابن بطوطة

۳- ابن خلدون

۴- قلقشندی

۵- صلاح الصفدی

منابع اصلی:

- المجانی الحدیثة (ج ۵)

- المنتخب من أدب العرب - احمد السکندری و ...

- الأدب العربی من الانحدار إلى الإزدهار - جودت الركابی

- دیوان شاعران این دوره

منابع فرعی:

- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجدوب

- دیوان شاعران این دوره

تاریخ ادبیات دوره معاصر

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعات: ۳۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تمامی دروس تاریخ ادبیات

هدف:

هدف از این درس آشنایی با جریانهای ادبی و عوامل مؤثر تاریخی بر آن در آغاز دوره معروف به عصر نهضت و نیز دوره معاصر است. که شامل دو بخش «دوره نهضت» و «تاریخ معاصر» (حدیث) است. همچنین در این درس ادب مهجر در آمریکای شمالی و جنوبی نیز مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

سرفصل:

در این درس بایستی دانشجوی از تمامی جریانهای فکری، ادبی و مسائلی که باعث تحول فکری و فرهنگی در مصر، لبنان و دیگر کشورهای عربی شده است مطلع گردیده و به تحلیل آنها پردازد. موضوع آشنایی با شاعران و ادیبان این دوره و تقسیم‌بندی آنان و نیز تقسیم‌بندی جریانهای ادبی موضوع دیگر مورد بحث در این درس خواهد بود.

منابع اصلی:

الحركات و الاتجاهات فی الشعر العربی الحدیث، دکتور سلمی الخضراء الجیوسی

منابع فرعی:

- الجامع فی تاریخ الأدب العربی - حنا الفاخوری
- المفید فی الأدب العربی - جماعة من الأدباء
- تاریخ الأدب العربی الحدیث فی مصر - د. احمد هیکل
- الجزء السادس من کتاب معجم الباطین للشعراء العرب المعاصرين
- أدب المهجر - عیسی الناعوری

ادبیات تطبیقی

تعداد واحد: ۲ تعداد ساعات: ۳۲ ساعت
نوع واحد: نظری پیش‌نیاز: متون نظم و نثر و تاریخ ادبیات جاهلی، اموی و عباسی

هدف:

آشنایی با جایگاه ادبیات در فرهنگ جوامع و بررسی روابط میان ادبیات عربی و ادبیات سایر ملل با تأکید بر تبیین ارتباط میان ادبیات عربی و ادبیات فارسی.

سرفصل:

- تعریف ادبیات تطبیقی
- نظریات مکاتب ادبیات تطبیقی
- پیوندهای ادبی
- مقایسه میان ادبیات فارسی و عربی و تأثیر هر کدام بر دیگری
- مقایسه میان ادبیات عربی و ادبیات غرب و تأثیر هر کدام بر دیگری
- تأثیر مکتب‌های ادبی غرب بر ادبیات شرق
- تأثیر نظریات ادیبان مسلمان بر ادبیات غرب
- بررسی اسطوره و ادبیات تطبیقی
- بررسی داستان و ادبیات تطبیقی
- بررسی سفرنامه‌ها و ادبیات تطبیقی

منابع اصلی:

- الأدب المقارن - د. محمد سعید جمال‌الدین

منابع فرعی:

- الأدب المقارن - د. محمد غنیمی هلال
- مكوّنات الأدب المقارن فی العالم العربی - سعید علوش
- النظرية و التطبيق فی الأدب المقارن - ابراهیم عبدالرحمن محمد
- الأدب المقارن من منظور الأدب العربی - د. عبدالحمید ابراهیم
- الأدب المقارن - طه ندا

نحو (٧)

تعداد ساعات: ٣٢ ساعة

پیش نیاز: نحو ٦

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظری

هدف:

ر. ک به نحو (١)

سرفصل:

- حروف جر و معانی آنها
- حروف قسم
- حروف عطف
- حروف استفهام
- حروف جواب
- حروف نفی
- حرف ردع
- حروف استفتاح
- حروف تنبيه
- حروف تحضيض
- حروف شرط
- حروف تفصیل
- حروف مصدری
- حروف تفسیر
- حروف مفاجات
- حروف استقبال
- حروف توقع
- حروف زاید
- اقسام لام
- جمله و اقسام آن

منابع اصلی:

- مبادئ العربية (ج ٤)
- جامع الدروس العربية

منابع فرعی:

- الجديد في الصرف و النحو
- شرح ابن عقيل
- الصمدية

علوم بلاغی (۳) - بدیع

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: علوم بلاغی ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با آرایه های ادبی به منظور درک زیبایی های متون ادبی.

سرفصل:

- تعریف علم بدیع و هدف از آن
- محسنات معنوی: توریه، طباق، مقابله، مراعاة النظر، تشابه الاطراف، ارضاد، مشکله، مزاجه، عکس، استخدام، لف و نشر، جمع، تجرید، مبالغه، حسن التعلیل، تأکید المدح بما یشبه الذم، تأکید الذم بما یشبه المدح، تفریق، أسلوب الحکیم، توجیه
- محسنات لفظی: جناس، سجع، موازنه، تشطیر، تسمیط، رد العجز علی الصدر، اقتباس

توضیح:

سعی شود در این درس، هدف غایی علم بدیع که همانا توجه به زیبایی شناسی صورت خارجی الفاظ به کار رفته در یک متن است، در نمونه های مختلف نظم و نثر تبیین شود و نیز جایگاه علم بدیع در مطالعات ادبی مورد بحث و گفت گو قرار گیرد.

منابع اصلی:

... جواهر البلاغه - هاشمی

منابع فرعی:

علوم البلاغة فی البدیع و ... - د. عباچی

متون نثر دوره معاصر (۲)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: نثر معاصر ۱

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت نثر نویسندگان این دوره و کسب توانایی برای خواندن، تحلیل، درک و ترجمه‌ی آن

سرفصل:

.. گزیده نثر نویسندگان معاصر عرب از جمله:

- .. محمد تیمور
- توفیق الحکیم
- مصطفی صادق الرافعی
- نجیب محفوظ
- یوسف السباعی
- محمد عبدالحلیم عبدالله
- یوسف إدريس
- احسان عبد القدوس
- عبدالرحمن الشرفاوی
- عبدالرحمن منیف
- غسان کفانی
- زکریا تام

منابع اصلی:

- شذرات من النظم و النثر فی العصر الحدیث - د. نادر نظام طهرانی و د. سعید واعظ
- متون نظم و نثر معاصر (۲) - د. رضا ناظمیان

منابع فرعی:

- آثار نویسندگان این دوره
- نصوص حیة فی الأدب الحدیث - د. فرامرز میرزایی
- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...

متون نظم دوره معاصر (۲)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: نظم معاصر ۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت شعر شاعران دوره‌ی معاصر و کسب توانایی برای خواندن، تحلیل، درک و ترجمه آن

سرفصل:

- گزیده‌ی شعر شاعران معاصر عرب از جمله:

- بدر شاکر السیاب

- نازک الملائکه

- عبدالوهاب البیانی

- ادونیس

- خلیل النحوی

- جبرا ابراهیم جبرا

- صلاح عبدالصبور

- احمد عبدالمعطی الحجازی

- نزار قبانی

- محمد العیتوری

- فدوی طوقان

- أمل دنقل

- محمود درویش

- سمیح القاسم

- توفیق زیناد

- فاروق شومنه

- محمد الساعوط

- احمد مطر

- محیی‌الدین فارس

منبع اصلی:

- مختارات من النظم فی العصر الحدیث - د. بدوی

منابع فرعی:

- دیوان شاعران ابن دوره

- المنتخب من أدب العرب - احمد الاسکندری و ...

- نصوص حیة فی الأدب الحدیث - د. فرامرزی میرزایی

- المرشد إلى فهم أشعار العرب و صناعتها - عبدالله الطیب المجذوب

- شذرات من النظم و النثر -

- د. نادر نظام طهرانی و د. سعید واعظ

- متون نظم و نثر معاصر ۲ - د. رضا ناظمیان

مکتب‌های ادبی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با مکتب‌های ادبی معاصر به منظور تحلیل، درک و دریافت معنی از متن بر اساس دیدگاه‌ها و نظریات صاحبان این مکتب‌ها

سرفصل:

- الكلاسیكیة، الرومانسیة، الواقعیة، الطبیعیة، البرناسیة، الرمزیة، الدادیة، السریالیة، الوجودیة

توضیح:

همراه با توصیف و تحلیل نظری از علل و پیدایش هر یک از این مکتب‌ها و بیان ویژگی‌ها و مختصات آن‌ها، لازم است نمونه‌هایی از متون نظم و نثر عربی برای هر یک از این مکتب‌ها ارائه شود و نحوه تطبیق این مکاتب روی این متون نشان داده شود.

منابع اصلی:

- المدارس الأدبیة و مذاهبها (۲ جلد) - د. یوسف عید

منابع فرعی:

- المعجم الأدبی - عبدالنور جبّور
- الاتجاهات الأدبیة فی العالم العربی الحدیث - انیس المقدسی
- التيارات و المدارس الأدبیة - نجم محمد یوسف
- اتجاهات الشعر العربی المعاصر - د. احسان عباس

نقد ادبی

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: مکتب‌های ادبی

نوع واحد: نظری

هدف:

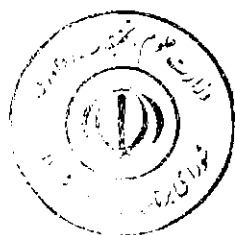
آشنایی با شیوه‌های فهم متن و رسیدن به لایه‌های پنهان آن در مکتب‌ها و مدارس و نظریه‌های ادبی قدیم و معاصر از طریق به کارگیری ابزارهای لازم

سرفصل:

- هدف از نقد ادبی
- متن ادبی و ویژگی‌های آن
- عناصر تشکیل دهنده متن ادبی (الفاظ، موسیقی، ترکیب، سیاق)
- معیارهای نقد ادبی در قدیم (معیارهای نقد در نزد قدماء)
- معیارهای نقد ادبی معاصر (معیارهای نقد در نزد معاصران)
- روشهای نقد (اخلاقی، روان‌شناختی، تاریخی، صورتگرایی، اسطوره‌ای، زیبایی‌شناسی)
- مدارس نقدی (هرمنوتیک، فرمالیسم، ساختارگرایی، شالوده شکنی، پست مدرنیسم، فمینیسم)

منابع:

- قضايا النقد الأدبی - د. ع شماوی
- تاریخ النقد العربی - د. احسان عباس
- النقد العربی - احمد بدوی

فقه اللغة (زبان‌شناسی عربی)

تعداد ساعات: ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

هدف آشنایی با ویژگی‌های زبان‌شناختی عربی و مباحث مرتبط با فقه اللغة عربی است.

سرفصل:

- تعریف فقه اللغة و علم اللغة
- زبان‌های سامی
- ویژگی‌های زبان عربی فصیح
- لهجه‌ها و گویشهای عربی قدیم
- لهجه‌ها و گویشهای عربی جدید
- آواشناسی و فونولوژی (واج‌شناسی)
- اشتقاق و واژه‌سازی در عربی
- علم النحو (نظم و ترکیب در زبان عربی)
- معنی‌شناسی (سیمولوژی)
- پیشینه و حاضر زبان‌شناسی عربی، منابع قدیم و جدید فقه اللغة و علم اللغة

منابع:

- ۱- فقه اللغة و خصائص العربية - دکتر محمد المبارک، دارالفکر، بیروت، ۱۹۸۱ میلادی.
- ۲- فقه اللغة، علی عبدالواحد وافی - مطبعة الرسالة، القاهرة، ۱۹۶۸
- ۳- دروس فی فقه اللغة العربية - دکتر شکیب انصاری - انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۸۷ هـ.ش
- ۴- هر منبع مناسب دیگر

آواشناسی زبان عربی

تعداد ساعات: ۱۶ ساعت

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف:

مطالعه و توصیف علمی آواهای زبان عربی

سرفصل:

- تولید صوت
- تولید آوای گفتار
- اندام‌های گفتاری
- آواها
- آواهای لین در زبان عربی
- مخارج آواها و صفات هر یک از حروف
- ارتباط صفات حروف و معانی واژه
- ارتباط میان حرکت‌ها و معنای واژه

توضیح:

لازم است مطالب به شکل کاربردی مطرح شده و دانشجویان به شکل عملی در فرآیند آموزش، مشارکت فعال داشته باشند. در هر قسمت از بحث با استفاده از متون ادبی از قبیل قرآن کریم سعی شود مفاهیم آموزش داده شده ملموس و قابل به کارگیری برای مخاطب باشد.

منابع:

- الاصوات اللغویة - د. ابراهیم انیس
- تجوید جامع - ابراهیم پور فرزیب

پروژه کارورزی

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعات: ۶۴

نوع واحد: نظری عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف:

کاربرد مهارت‌های زبان عربی و دانش ادبیات در یکی از زمینه‌های مورد نیاز جامعه و ایجاد آمادگی جهت جذب بهتر در محیط کار و کسب تجربه عملی در محیط کار.

سرفصل:

استاد که در این کلاس استاد راهنما نامیده می‌شود با توجه به علائق فردی دانشجویان هر کدام را به یکی از حوزه‌های ۷ گانه زیر هدایت می‌کند.

تسهیلات لازم برای معرفی کارورز و ایجاد ارتباط او با حوزه کاری توسط استاد راهنما و در صورت لزوم با مساعدت گروه آموزشی و معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه فراهم می‌شود.

بحث‌های جلسات جمعی با نظارت استاد راهنما در موضوعات مرتبط انجام می‌گیرد و استاد راهنما بر پروژه‌های انفرادی از طریق مشاوره حضوری و پست الکترونیکی نظارت خواهد کرد دانشجوی موظف است در پایان دوره کارورزی گزارشی را از کار خود تهیه و در ۲۵ الی ۴۰ صفحه تایپ شده به استاد راهنما ارائه دهد. دوره کارورزی ۶۴ ساعت بوده و کارورز مشمول دریافت حق الزحمه نخواهد بود.

زمینه‌های کارورزی:

- ۱- زبان و ادبیات عربی کودکان
- ۲- زبان و ادبیات عربی در هنر
- ۳- زبان و ادبیات عربی در جامعه‌شناسی، علوم تربیتی، دین، فلسفه تاریخ
- ۴- زبان و ادبیات در محیط زیست کشاورزی تربیت بدنی و علوم زمین
- ۵- زبان و ادبیات در حقوق و سیاست و معماری و بانکداری و بازرگانی و صنایع
- ۶- زبان و ادبیات در بهداشت و درمان
- ۷- ترجمه از فارسی به عربی و بالعکس در حوزه‌های مختلف

اماکن مورد نظر برای مراجعه و انجام پروژه کارورزی:

وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اقتصادی و دارائی، خارجه، ارشاد، علوم، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان ارتباطات و فرهنگ اسلامی، صدا و سیما، دفاتر روزنامه‌ها و مجلات و مطبوعات مختلف، مراکز نشر، کتابخانه‌ها، دارالترجمه‌ها، دانشگاه‌های غیر انتفاعی، موسسات آموزشی و فرهنگی مانند آموزشگاه‌های خصوصی.

جدول پیشنهادی توزیع دروس

تعداد واحد	نیمسال اول
۲	۱- نگارش ۱
۲	۲- آزمایشگاه ۱
۲	۳- گفت و شنود ۱
۲	۴- نحو ۱
۲	۵- صرف ۱
۲	۶- اندیشه اسلامی (۱)
۳	۷- فارسی عمومی
۱	۸- تربیت بدنی ۱
۲	۹- تاریخ تحلیلی صدر اسلام

جمع کل ۱۸ واحد

جدول پیشنهادی توزیع دروس

	تعداد واحد	نیمسال دوم
پایه الزامی	۲	۱- نگارش ۲
پایه الزامی	۲	۲- آزمایشگاه ۲
پایه الزامی	۲	۳- گفت و شنود ۲
تخصصی الزامی	۲	۴- نحو ۲
تخصصی الزامی	۲	۵- صرف ۲
عمومی	۱	۶- تربیت بدنی ۲
عمومی	۲	۷- انقلاب اسلامی ایران
عمومی	۲	۸- اندیشه اسلامی (۲)
عمومی	۲	۹- اخلاق اسلامی
عمومی	۱	۱۰- تنظیم خانواده
عمومی	۲	۱۱- تفسیر موضوعی قرآن

جمع کل ۲۰ واحد

جدول پیشنهادی توزیع دروس

تعداد واحد	نیمسال سوم
۲	۱- نگارش ۳
۲	۲- آزمایشگاه ۳
۲	۳- گفت و شنود ۳
۲	۴- نحو ۳
۲	۵- صرف ۳
۲	۶- متون نثر از دوره جاهلی تا پایان اموی
۲	۷- متون نظم دوره جاهلی
۲	۸- تاریخ ادبیات دوره جاهلی
۳	۹- زبان عمومی

جمع کل ۱۹ واحد

جدول پیشنهادی توزیع دروس

تعداد واحد	نیمسال چهارم
۲	۱- نحو ۴
۲	۲- متون نثر دوره عباسی (۱)
۲	۳- تاریخ ادبیات دوره عباسی (۱)
۲	۴- متون نظم دوره عباسی (۱)
۲	۵- ترجمه از عربی به فارسی
۲	۶- ترجمه از فارسی به عربی
۲	۷- روش تحقیق و مآخذشناسی
۲	۸- فن ترجمه
۲	۹- عروض و قافیه
۲	۱۰- متون نظم دوره‌های اسلامی و اموی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی
۲	تخصصی الزامی

جمع کل ۲۰ واحد